

Іваненко Д.І.

Студент 2-го курсу факультету соціології та права
НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бежевець А.М., старший викладач, факультет соціології та права
НТУУ «КПІ»

Проблематика захисту прав споживачів в Україні

Через ринкові перетворення, які проводяться в нашій державі, Україна нині переживає глибоку економічно-соціальну кризу. У зв'язку з цим нині досить гостро постають проблеми майнової нерівності та розшарування населення, невпевненості у майбутньому, правової, економічної та соціальної незахищеності населення. Нині особливої уваги заслуговують питання забезпечення захищеності громадян.

На нашу думку, значної уваги заслуговує проблема безпеки товарів а послуг, які споживає населення. Адже їхня якість суттєво впливає на здоров'я людей та рівень життя. Україні визнання прав споживачів закріплено ст.42 Конституції, в якій йдеться про те, що держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів.

Наша держава одна із перших держав пострадянського простору прийняла закон для регулювання прав споживачів. Але навіть це не допомогло винести це питання на якісний європейський рівень. Причиною цьому є те, що в нашій державі хоч і існує правове регламентування та забезпечення прав споживачів, але відсутні передумови для його реалізації.

В країнах з розвинутою ринковою економікою центральною фігурою в ринкових відносинах є споживач. Саме на нього орієнтоване виробництво товарів та підвищення їх якості. Тому таких країнах велику увагу приділяють питанню захисту його прав. Так як наша держава прагне відповідати Європейським стандартам, в Україна повинна удосконалити систему захисту прав споживачів та створити необхідні умови для їх реалізації.

Існують різні способи забезпечення цих прав. Так одним із них є виявлення неякісної продукції та застосування певних видів стягнень та обмежень для їх виробників. Але, на жаль, як показує практика, застосування санкцій до виробників неякісного товару зазвичай не приносить очікуваних результатів. Виробник сплачує штраф і далі продовжує виробляти неякісну продукцію, яка може негативно впливати на життя та здоров'я людини.

Одним із найважливіших факторів, які впливають на підвищення реалізації прав споживачів є юридична обізнаність громадян щодо наданих їм товарів та послуг. І саме цьому питанню, на нашу думку, наша держава повинна приділити значну увагу.

Дані показують, що юридична обізнаність споживачів в Україні на дуже низькому рівні. І хоча майже в кожному магазині є куточок споживача, в якому поміщений Закон України «Про захист прав споживачів» і є реальна можливість ознайомитись з його змістом наші співвітчизники, як показує практика не зацікавлені в цьому. А з цього випливає, що не знаючи своїх законних прав споживачі не можуть повною мірою користуватися ними та обстоювати свої інтереси.

Для належного захисту своїх законних прав та інтересів споживачу не достатньо знати, що він у певних випадках має право повернути товар протягом чотирнадцяти днів. Адже закон передбачає набагато більше можливостей захисту свої законних прав та інтересів. Споживач також повинен розуміти, що отримуючи послуги він теж має певні права, наприклад право на компенсацію при одержанні неякісних послуг.

Основною причиною ускладнення захисту прав споживачів є пасивність самих споживачів. Досить часто люди не хочуть вплутуватись в судову тяганину через незначну вартість товару та незначну завдану шкоду. Люди просто не розуміють, що така байдужість

в результаті призводить до погіршення якості продуктів та послуг, а за цим слідує і погіршення умов життя.

В розвинутих країнах проблемою забезпечення прав споживачів займаються громадські організації. Вони спрямовують свою діяльність на боротьбу з неякісними виробниками та нечесними продавцями, а також сприяють інформуванню суспільства про їх права та допомагають громадянам обстоювати свої права та інтереси і притягувати винних до відповідальності.

Україні слід стимулювати розвиток такої практики, щоб покращити становище у цій сфері. Особливу увагу, на нашу думку, варто приділити саме інформуванню громадськості про їхні споживчі права. Адже для підвищення якості життя потрібно в першу чергу перестати сподіватися на когось і починати самостійно обстоювати свої права, вимагати та спонукати виробників (продавців, виконавців) виконувати вимоги закону та не порушувати права споживачів. У кожного повинне бути відчуття відповідальності, кожен повинен усвідомлювати власну роль в покращенні споживчої культури та безпеки, адже великі зміни починаються з кожного з нас і тільки таким чином можна досягти бажаних результатів.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991р. // ВВР України - 1991